

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 15. De frigidis & maleficiatis & impotentia coëundi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

secundi, tertii, vel ulterioris, *d. c. & c. Non debet h.* & ubi Glos copiose explicat, quid sit primum, secundum & tertium genus affinitatis. Exemplo res clara fiet. V. G. Uxor fratris mei est mihi meisque consanguineis affinis in primo genere affinitatis: Mortuo vero fratre meo, si illa alteri nubat, hic secundus ejus maritus erit mihi meisque consanguineis affinis in secundo genere affinitatis: Et rursus, mortuâ uxore fratris mei, si hic secundus ejus maritus aliam uxorem duxerit, illa me ceterosque consanguineos meos continget in tertio affinitatis genere: Nam copula addita copulæ efficit hæc diversa genera affinitatis. Jure itaque veteri inter affines cujuscumque generis prohibita erant nuptiæ, *can. 1. & seq. xxxv. q. 1. & similibus.* Verum postmodum in *d. c. Non debet* hoc impedimentum reductum est ad primum genus affinitatis. Vide Glos. *ibid.*

§. IV.

De Justitia publicæ honestatis.

1. *Quid sit impedimentum iustitia publicæ honestatis.*
2. *Vade oriatur & quousque extendatur jure Decretalium.*
3. *Concilii Tridentini Decretum de hoc impedimento.*

Iustitia publicæ honestatis, cujus à nobis etiam ante facta fuit mentio, affinitatem quandam habet cum affinitate, de qua jam egimus, & præstat impedimentum quoddam contrahendis matrimoniis. Est enim Justitia publicæ honestatis propinquitas quædam ex sponsalibus aut matrimonio orta: Nam sicut ex carnali copula, sive elicta, sive illicita, oritur quædam affinitas inter virum & consanguineos uxoris, & è contrâ, ita ex sponsalibus & matrimonio rato non consummato, aut etiam illicito & invalido, oritur inter sponsam & consanguineos sponsi, & è diverso, inchoata quædam affinitas, *l. 8. D. de gradib. & affinit.* quam communiter appellant Justitiam publicæ honestatis seu Publicam honestatem, *c. unico de sponsalib. in 6.* eò quòd publica honestas dicitur & exigat, ut sponsus à cognatis sponsæ suæ, & contra sponsa à consanguineis sponsi sui abstineat, *cap. 3. 4. & 8. sup. de sponsalibus.*

2. Oritur autem hoc impedimentum ex sponsalibus, certis quidem & puris, mox atque contracta suot: Ex conditionalibus vero post conditionis demum eventum, *d. c. unico.* Et quidem jure Decretalium nascebatur non solum ex sponsalibus legitime contractis, sed etiam ex contractis perperam & invalidè, ob causam consanguinitatis, affinitatis, religionis, vel aliam similem, dummodo non essent nulla ex defectu consensus, *d. c. unico.* Eodem jure Decretalium hoc impedimentum quarto gradu circumscriptum erat, *d. cap. Non debet.*

3. Cæterum ex Concilii Tridentini Decreto, *Sess. 24. cap. de reformat. matrim.* non oritur ex sponsalibus, quacumque ratione invalidis & nullis, sed ex validis tantum; & quidem quoad sponsalia de futuro, non ultra primum gradum, & sic per dictum Concilium correctum fuit jus antiquum quoad sponsalia de futuro. Alioquin sponsalia de præfenti, quavis illicita sint & invalida ob aliquod impedimentum, modò non sint nulla ex defectu consensus, inducunt hoc impedimentum usque ad quartum gradum, prout colligitur *d. c. unico.* quia illa non continentur in restrictione per Concilium facta ad primum gradum, sed remanserunt in terminis Juris communis, ut declaravit Pius V. *Constitut. in resp. ad Romanum,* quam refert Piafec. *2. p. cap. 4. art. 4. n. 21.* Nascitur enim hoc impedimentum post Concilium Tridentinum ex matrimonio clandestino seu nulliter contracto ob non servatam formam Concilii, prout declaravit Congregatio Cardd.

TITULUS XV.

De frigidis & maleficiatis
& impotentia coeundi.

1. *Vir aut mulier quando impotens ad coitum censatur.*
2. *Impotentia perpetua & immedicabili impedit matrimonium.*

3. *Sciunt*

3. *Scienter cum impotente contrahens non separandus.*

4. *Impedimentum hoc vel naturale est vel accidentale.*

5. 6. 7. *Dissolutio matrimonii ex causa impotentia iudicio Ecclesie facienda.*

8. *An spado matrimonium contrahere possit.*

Inter impedimenta matrimonii numeratur etiam impotentia coeundi perpetua, siue illa ex frigidityte viri, siue ex maleficio seu veneficio, aliave ex causa proveniat.

1. Impotentia autem coitus seu copulae in viro tunc esse censetur, quando nequit consummare copulam conjugalem, emittendo semen in matricem: Ex parte vero mulieris, quando est arctior, ut mulier fieri non possit, vel viri semen retinere illo modo nequeat, *l. Quarta 14. §. mulierem 7. D. de aditio edicto.*

2. Huiusmodi impotentia, praecedens matrimonium, si sit perpetua & immedicabilis (propter censetur esse, quando sine miraculo aut gravi laesione corporis vel probabili periculo animae, cum id solum posse dicatur, quod licet possimus praestare, Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 93. n. 9. tolli non potest, c. 30. §. 6. h. t. impedit contrahi matrimonium, & postea contractum dirimit, si alter conjugum hoc petat, & impotentia recto iudicio proberetur, c. 2. 3. 5. 6. ult. h. t. quia ei repugnat obligatio ad copulam conjugalem, quae ex matrimonii contractu exurgit; cum impossibile nulla sit obligatio. Ideoque non potest convalescere, nisi cessante impotentia, de novo inerat, Sanchez d. loco q. 2. Alias temporaria impotentia non sufficit, c. Fraternitas 6. h. t. siue sciatur a potente, siue ignoretur, Sanchez d. lib. 7. disp. 92. n. 4.

3. Dixi, praecedens matrimonium; quia si matrimonio semel valido siue rato, etiam ante copulam supervenerit impotentia, non dirimit matrimonium, *Glos. in c. Ex litoreis 3. h. t. can. Si uxorem xxxi. q. 5. can. Si qui ead. causa q. 7. Sanchez d. lib. 7. Disp. 102. ubi alios citat.*

Quod si quis sciens cum impotente contraxerit, non separabitur; verum eo casu, si non possit habere tanquam maritum vel uxorem, habeat ut fratrem vel sororem, *Consultationi 4. hoc tit. ita ut & a concubitu & ab aliis, quae solis conjugibus licent, abstineat: Alias separari debet.*

4. Hoc autem impedimentum vel est naturale & a principio intrinsecum, ut in puero, ob defectum aetatis, qui ut non potest reddere debitum, ita nec aptus est conjugio, c. 2. h. t. ut in viro ita frigido, ut mulieri commisceri non possit; & in foemina ita arcta, ut a viro cognosci nequeat, c. 3. h. t. Vel est accidentale seu a causa extrinseca: veluti in iis, qui castrati sunt, *l. 6. D. de liberis & posthumis*, quod peculiare est viris, Vel maleficio seu veneficio impediuntur ab actu conjugali, quod utriusque sexui commune est, vel quibus sunt collisi aut contracti testiculi.

5. Et ne in dissolutione matrimonii fraus aliqua subsit, non segregantur illicd conjuges, licet uterque alterius impotentiam totam iudice constetatur, sed probatione opus est: Quae vel statim ex aspectu corporis per evidentia signa (ut si virilia omnino amputata, aut omnino atida, & sic motiva destituta habeat) liquere potest, & tunc statim fit dissolutio iudicio Ecclesiae, nullo alio expectato, c. 2. §. 5. h. t. quia taliter impotens non est materia idonea ad matrimonium, quod propterea deficit defectu materiae. Cumque existet apertissima probatio, frustra expectabatur eventus triennii vel alterius temporis, cuius nullus induceretur effectus, c. Cum contingat sup. de offic. delegati, frustra que exigeretur iuramentum conjugum, aut septima manus propinquorum, Sanchez d. lib. 7. disp. 107. n. 3. Vel non potest statim liquere, & tunc debent integro triennio a tempore celebrati conjugii & attentatae copulae, Sanchez d. lib. 7. disp. 110. cohabitare, & se fideliter experiri. Lapsoque eo tempore, si ambo fateantur impotentiam, & si iurent utrimque ad avertendam & tollendam collusionem inter conjuges, cum septima manu propinquorum, id est, cum septem propinquis, vel cum septima manu vicinorum, bonae fidei seu familiae, si propinqui desint, se frustra expertos fuisse, poterit, qui impotentem duxerit, illam demissa aliam ducere: Sicut & e diverso, c. Laudabilem §. c. ult. h. t.

6. Verum si deprehendatur postea, illum, qui impotens probatus fuerat, non esse impotentem, quia forte aliam similem duxerit uxorem, & eam vel aliam fornicarie cognoverit, tunc praeterquam quod illi, qui impotentiam iuraverunt, sint rei perjurii, tenetur is, qui fuerit

Hhh 2

fuert solutus, ad uxorem priorem redire, *c. 1. & d. c. Laudabilem h. t.* Nec hic obstabit exceptio rei iudicata, quia sententia lata in matrimonio quoad ipsum matrimonium non transit in rem iudicaram, licet bis confirmata fuerit, aut ab ea non fuerit appellatum. Et proinde quodcumque constat de iniquitate sententiæ, propter periculum animæ, quod resultat ex sententia, separante veros conjuges, & uniente eos, qui conjuges esse nequeunt, terra statipote est, *l. Linaer præsentium 7. c. Tenor 10. c. Confanguinei 11 sup. de sent. & ro iudicata. Sanchez d. l. 7. disp. 100. Cov. in 4. Decret. 2. p. c. 8. §. 12. n. 16. & duobus seq.*

7. Quod si uxor ad divortium provocet statim, id est post unum aut duos menses à contractis nuptiis, sed à potius tempore attentatæ copulæ, quia virum impotentem asserat, & vir id neget, re legitime seu recto iudicio probatâ, si ve per signa evidentia & evidenter concludentia, si ve per verisimiliter evidentia & verisimiliter solum concludentia, præstiro marronarum conjugum & septimæ manus propinquorum aut vicinorum juramento, alii nubere potest, *d. c. 1. vers. Si autem statim. Dixi, vel potius à tempore attentatæ copulæ; quia non nisi ab eo tempore mulier nosse potuit, an secum coire vir posset, d. c. 1. Si autem non statim proclamaverit, sed post annum v. g. vel dimidiū, virumque impotentem asserat; & vir id neget, creditur viro, eod quod sit caput mulieris, cui impurandum, quod tam diu tacuerit, d. c. 1. vers. Illa autem. Attamen hoc intellige nisi manifestè, veluti per inspectionem, contrarium probari possit.*

8. De spadone, an contrahere possit matrimonium, dubitatur. Pro resolutione notandum, Spadonis nomen sumi nunc generaliter pro eo qui generare non potest, si ve à natura si ve ex accidenti: Eoque nomine sic sum pro & à natura spadones, & thlibia, id est, quibus contriti aut colli si sunt testiculi, & castrati; & si quod aliud spadonum genus sit, continentur, *l. Spadonism r. 8. D. de verb. sign. nunc specialiter & proprie, prout à castrato & thlibia distinguitur, pro eo qui vitium habet à natura, l. 2. §. Illud D. de ad. opt. In spadone igitur Jus Civile admittit matrimonium, non verò in castrato, l. Si serva §. si spadoni D. de iure dotium, quia cum hoc vitium in spadone plerumque eveniat ex contortione meatuum seminis, ut Medici docent, spes est,*

quod amoto & generato vitio generare possit: Secus in castrato. At verò Jure Canonico uterque perperam matrimonium contrahere videtur, ea ratione textus in *c. 2. h. t.* Et licet de eo spadone, qui aptus est copulam, non etiam ad generandum, apud Canonistas dubitatum fuerit: Tamen Sixtus V. per literas quasdam, quas refert Gutierrez *can. Quæst. l. 1. c. 16. enuchorum & spadonum, utriusque testiculo carentium, matrimonia non tantum contrahenda, sed contracta à talibus, declaravit nulla, irrita, & invalida. Vide hac de re fufius apud Covarr. *Tract. de frigidis & malefic. q. 6.**

TITULUS XVI.

De matrimonio contracto contra interdictum Ecclesiæ.

1. *Interdictum Ecclesiæ est impedimentum impediens.*
2. *Similiter impedimentum temporis interdicti.*

Postremo loco inter impedimenta matrimonii refert Pontif. interdictum Ecclesiæ seu prohibitionem Judicis Ecclesiastici, ne matrimonium inter aliquos contrahatur; quod quidem impedimentum est tantum impediens, non etiam dirimens matrimonium.

1. Impedit autem, donec de impedimento, quod objicitur, vel de quo dubitatur, & ratione cujus hujusmodi prohibitio emanavit, cognitum fuerit. Si verò, non obstante interdicto, aliqui contraxerint, non dirimitur quidem matrimonium, si non subsit aliud impedimentum dirimens probatum, sed puniendi sunt propter inobedientiam taliter contrahentes, *c. 1. & 2. h. t.* Interea tamen, dum de causa cognoscitur, separandi sunt, *c. ult. h. t.*

2. Huic impedimento affine est aliud, quod vocatur tempus feriarum seu feriatum, quo significatur, solemnitates nuptiarum ab Ecclesiæ esse interdictas certis anni temporibus; nempe à prima Dominica Adventus usque ad Epiphaniam.